

*Світлана Никитюк,
старший викладач кафедри англійської мови,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський*

АНГЛІЙСЬКОМОВНІ НАЗВИ МІСЯЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

Живучи у реальному світі, разом з тим ми живемо у світі слів, що означають цей реальний світ і усі його компоненти. А серед слів найбільше назв, власних імен окремих конкретних об'єктів та людей. У них закарбована уся світова географія.

Серед цієї групи слів космічні назви займають свою нішу, оскільки означають особливу і вельми суттєву ділянку оточуючого нас світу.

Мета статті – прослідкувати історію виникнення та походження англійськомовних місячних об'єктів, що входять до групи онімів.

Астроніміка (космоніміка) вивчає зоряні чи космічні імена. Астроніми – власне ім'я окремого небесного тіла, тобто зірки, планети, комети, астероїда (Sun, Moon, Mercury, Venus). Космонім (від гр. космос – впорядкованість, порядок, мир, лад, небокрай, світобудова) – власне ім'я зони космічного простору, галактики, зоряної системи (сузір'я): Milky Way, the Andromeda Galaxy, the Big Bear Constellation, Cassiopeia Constellation.

Астронімами займалася низка як вітчизняних (Ю. О. Карпенко, І. М. Кочан, М. Л. Худаш, П. Чучка), так і зарубіжних (Г. Ф. Артемова, О.А. Леонович, Л. Р. Н. Ешлі) учених.

Космічні назви полегшують запам'ятовування космічних об'єктів, а саме сузір'їв. Здавна вони слугували орієнтирами, надійним засобом, що дозволяв легше засвоїти конфігурацію зоряного неба [3].

Майже усі космічні назви нині «мовчать». Їхнє історичне значення чи то приховане від сучасної людини (The Vega star), чи відкрите своєю поверхневою стороною (The Winged Horse – Pegasus). Та ці назви можуть розказати багато цікавого і повчального, якщо розібратися у мовних зв'язках та умовах їхньої появи.

Більшість космічних назв – звичайні, зрозумілі нам слова: Lion, Swan, Twins, Whirlpool Galaxy. А інші незрозумілі лиш тому, що взяті без перекладу з арабської, грецької чи латинської мови. Головна зірка сузір'я Тельця – Альдебаран (Aldebaran), що в перекладі з арабської означає та, що йде після, услід. Ця зірка ніби наздоганяє Плеяди (the Pleiades чи Seven Sisters) [1].

У нашій Галактиці, Галактиці Чумацького Шляху (Milky Way Galaxy) біля 200 мільярдів зірок. Чумацький Шлях – туманна смуга, яку добре видно у ночі без місяця. Була названа так у давні часи (від латин. Via Lactea). Слово «галактика» утворено від грецького слова «гала», що означає «молоко».

Із Землі без телескопу можна спостерігати лише три галактики, дві з них мають назви Магелланові Хмарності: Large Magellanic Cloud и Small Magellanic Cloud.

Третя галактика – туманність Андромеди: the Andromeda Galaxy, Andromeda Nebula (nebula – туманність), Great Andromeda Nebula, Andromeda Spiral Nebula. Інші галактики, які вже можна розгледіти озброєним оком, мають досить цікаві і незвичайні назви: the Sculptor Galaxy (або the Silver Coin Galaxy, the Silver Dollar Galaxy), Pinwheel Galaxy, Sombrero Galaxy, Sunflower Galaxy, Tadpole Galaxy, Whirlpool Galaxy (названа так через візуальну схожість із виром) [2].

Місячні назви прийнято позначати терміном селеноніми (від грец. Селена – Місяць).

Місячні моря є найбільшими деталями рельєфу Місяця. Моря представляють собою низини (наприклад, Море Дощів – Sea of Showers розташоване на 3 км нижче оточуючої місцевості) із рівним дном, залиті лавою, що затверділа. Затверділа лава характеризується більш темнішим забарвленням, ніж решта поверхні Місяця, і саме цим пояснюється сірувато-коричневатий відтінок, характерний для місячних морів. Найбільша низина названа Океаном Бур – Ocean of Storms. Його протяжність 2000 км. Крайнім зонам морів, які нагадують затоки, а також темним западинам у вигляді озер, були дані відповідні їх вигляду назви. Навколо морів розташовані кільцеподібні гірські хребти. Море Дощів (Sea of Showers) оточують Альпи (The Alps), Кавказ (The Caucasus Mnts), Апенніни (The

Apennine Mnts), Карпати (The Carpathians), Юра (The Jura Mnts). Море Нектару (Sea of Nectar) – гори Алтай (The Altai Mnts) та Піренеї (The Pyrenees Mnts). Море Східне (The Eastern Sea) оточено Кордільєрами (The Cordillera Mnts) і горами Рук (The Rook Mnts).

Кратери – наймасовіша і найспецифічніша форма місячного рельєфу. Традиційно їх називають іменами учених, в основному астрономів: the Crater of Copernicus, Neil Armstrong's Crater. Серед назв кратерів є й імена українських та російських учених: Chernyshev, Konstantinov, Kovalevskaya, Krasnov, Vernadskij, Vetchinkin, etc. Craters. Так склались традиції селенонімії [2].

Рослини, дорогоцінні каміння, абстрактні поняття, фізичні і психічні стани людини, високі почуття чувства – все це та багато іншого можна знайти у космічних назвах.

Більшу частину космічних назв складають прізвища учених, жіночі імена та земні географічні назви. Нові космічні назви беруть саме із цих джерел.

На довершення слід відзначити, що англійськомовні назви космічних об'єктів у своїй більшості є досить актуальними ономастичними назвами нашого часу. Вони заслуговують того, щоб їх ретельно вивчали та досліджували для вирішення завдань на лінгвістичному та виховному рівнях.

Список використаних джерел:

1. Англійська лексика про зоряне небо. URL: <https://helendoron.ua/zoryane-nebo/>
2. Артемова А. Ф., Леонович О. А. Английские названия звездного неба. URL: <http://naukarus.com/angliyskie-nazvaniya-zvezdnogo-neba>
3. Карпенко Ю. А. Названия звездного неба. URL: <https://www.rulit.me/books/nazvaniya-zvezdnogo-neba-read-323862-2.html>